

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ३, अंक ३३]

गुरुवार, जून २९, २०१७/आषाढ ८, शके १९३९

[पृष्ठ ३, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ६१

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे कार्यालय

राजभवन, मलबार हिल, मुंबई ४०० ०३५, दिनांक १९ ऑगस्ट २०१४

उद्देशिका

क्रमांक आरबी/टीसी/ई-११०१९(१५)(२०१४)/अधिसूचना-३/बांबू-एमएफपी/७४१.—महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी काढलेली पुढील अधिसूचना सर्वसाधारण माहितीसाठी प्रसिद्ध करण्यात येत आहे :—

ज्याअर्थी, संविधानाच्या पाचव्या अनुसूचीच्या परिच्छेद ५ च्या उप परिच्छेद (१) अन्वये राज्यपालांना जाहीर अधिसूचनेद्वारे, असे निदेश देता येतील की, संसदेचा किंवा राज्याच्या विधानमंडळाचा एखादा विशिष्ट अधिनियम राज्यातील एखाद्या अनुसूचित क्षेत्राला किंवा त्यांच्या एखाद्या भागाला लागू असणार नाही, अथवा त्या अधिसूचनेतील विशिष्ट अपवादांच्या व फेरबदलांच्या अधीन राहून, राज्यातील एखाद्या अनुसूचित क्षेत्राला किंवा त्याच्या एखाद्या भागाला लागू असेल ;

आणि ज्याअर्थी, पंचायतीसंबंधीचे उपबंध (अनुसूचित क्षेत्रांवर विस्तारीत करणे) अधिनियम, १९९६ हा, रुढिगत कायदा, सामाजिक व धार्मिक प्रथा आणि सामूहिक साधनसंपत्तीच्या परंपरागत व्यवस्थापनाच्या प्रथा, यांस संरक्षण मिळावे याकरिता गावकींचे स्वयं सक्षमीकरण करण्यासाठी हा अधिनियम आहे ;

आणि ज्याअर्थी, पंचायतीसंबंधीचे उपबंध (अनुसूचित क्षेत्रांवर विस्तारीत करणे) अधिनियम, १९९६ च्या कलम ४ (ड) (दोन) च्या तरतुदीनुसार समुचित पंचायती व ग्रामसभा यांना विशेषतः गौण वन उत्पादनांची मालकी बहाल करावयाची आहे ;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र अनुसूचित क्षेत्रांमधील गौण वनोत्पादनाच्या मालकीचे हस्तांतरण व महाराष्ट्र गौण वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) अधिनियम, १९९७ यात गौण वनोत्पादन, याचा अर्थ “ या प्रकरणास जोडलेल्या अनुसूचीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेले वनोत्पादन ” असा आहे ;

आणि ज्याअर्थी, अनुसूचित जनजाति व अन्य पारंपरिक वननिवासी (वन हक्क मान्य करणे) अधिनियम, २००६ यामध्ये गौण वनोत्पादनाची व्यापक व सर्वसमावेशक व्याख्या देण्यात आली आहे ;

(१)

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र अनुसूचित क्षेत्रांमधील गौण वनोत्पादनाच्या मालकीचे हस्तांतरण व महाराष्ट्र गौण वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) अधिनियम, १९९७ याखालील गौण वनोत्पादनाची व्याख्या, सर्वसमावेशक नसल्याचे आणि ती त्यानंतर आलेल्या अनुसूचित जनजाति व अन्य पारंपरिक वननिवासी (वन हक्क मान्य करणे) अधिनियम, २००६ अन्वये मान्यता दिलेल्या काही गौण वनोत्पादने विचारात घेण्यास अपयशी ठरल्याचे आढळून आले आहे. अशा प्रकारे, अनुसूचित क्षेत्रांच्या ग्रामसभांना बऱ्याच मोठ्या गौण वनोत्पादनांच्या मालकीच्या फायद्यापासून वंचित केले जात आहे ;

आणि ज्याअर्थी, वरील विसंगती अनुसूचित क्षेत्रातील गावकींना प्रामुख्याने अनुसूचित जनजातींच्या सदस्यांना त्यांची उपजिविकेची संधी नाकारते ;

आणि ज्याअर्थी, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ४६ अनुसार अनुसूचित जनजातीचे शैक्षणिक व आर्थिक हितांचे विशेष काळजीपूर्वक संवर्धन करणे हे राज्याचे कर्तव्य आहे ;

आणि ज्याअर्थी, वर उल्लेखिलेल्या कारणांमुळे, ग्रामसभांची आर्थिक उन्नती व बळकटीकरण करण्याची सुनिश्चिती करण्यासाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी गौण वनोत्पादनांची व्याप्ती पुन्हा परिभाषित करणे आवश्यक असल्याचा निर्णय घेतला आहे ;

त्याअर्थी आता, भारताच्या संविधानाच्या पाचव्या अनुसूचीच्या परिच्छेद ५ च्या उप-परिच्छेद (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे पुढील अधिसूचना काढित आहेत :-

अधिसूचना

भारताचे संविधान

भारताच्या संविधानाच्या पाचव्या अनुसूचीच्या परिच्छेद ५ च्या उप-परिच्छेद (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे असे निदेश देत आहेत की, महाराष्ट्र अनुसूचित क्षेत्रांमधील गौण वनोत्पादनाच्या मालकीचे हस्तांतरण व महाराष्ट्र गौण वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) अधिनियम, १९९७ आणि भारतीय वन अधिनियम, १९२७, महाराष्ट्र राज्यास लागू असताना, पुढील फेरबदलांसह अनुसूचित क्षेत्रांना लागू होतील :-

भाग एक

महाराष्ट्र अनुसूचित क्षेत्रांमधील गौण वनोत्पादनाच्या मालकीचे हस्तांतरण व महाराष्ट्र गौण वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) अधिनियम, १९९७ मध्ये फेरबदल.

महाराष्ट्र अनुसूचित क्षेत्रांमधील गौण वनोत्पादनाच्या मालकीचे हस्तांतरण व महाराष्ट्र गौण वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) अधिनियम, १९९७ यामधील :-

(एक) कलम ३ मध्ये,—

(अ) खंड (अ) ऐवजी पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :-

“ (अ) “ गौण वनोत्पादन ” यामध्ये बांबू, खुरटी झाडे, खोड, वेत, कोसा, रेशीम किड्यांचे कोश, मध, मेण, लाख, तेंदू किंवा केंदू पत्ता, औषधी वनस्पती आणि कंदमुळे, मूळे, लहान खोडे व यांच्या सारख्या इमारती लाकूड नसलेल्या सर्व वनोत्पादनांचा, समावेश होतो ”;

(ख) खंड (क) वगळण्यात येईल;

(दोन) कलम ४ मधील,—

(क) पोट-कलम (१) मध्ये “ पंचायतीकडे ” या मजकुरानंतर “ व ग्रामसभेकडे ” हा शब्द समाविष्ट करण्यात येईल ;

(ख) पोट-कलम (३) मध्ये, “ राज्य शासन ” या मजकुराऐवजी “ राज्य शासनाचा ग्रामविकास विभाग ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(तीन) कलम ५ मध्ये,—

(क) “ पंचायती ” हा शब्द ज्या दोन ठिकाणी आला आहे त्या दोन ठिकाणी त्याऐवजी “ पंचायती व ग्रामसभा ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

(ख) पोट-कलम (१) पुढील परंतुक दाखल करण्यात येईल :-

“ परंतु, अशा व्यवस्थापन योजनेस किंवा नियमांस अंतिम रूप देताना, अशा गौण वनोत्पादनाचे पारंपरिक संवर्धन व जतन करण्याच्या पध्दती आणि समन्याय व्यवस्थापन याविषयी पंचायती व ग्रामसभा यांनी केलेल्या सूचनांचा योग्यरीतीने समावेश करण्यात येईल. ”;

(ग) पोट-कलम (२) वगळण्यात येईल;

(चार) कलम ७ मधील, पोट-कलम (२) वगळण्यात येईल;

(पाच) अनुसूची वगळण्यात येईल.

भाग दोन

भारतीय वन अधिनियम, १९२७ महाराष्ट्र राज्यास लागू करताना करावयाचे फेरबदल

भारतीय वन अधिनियम, १९२७ महाराष्ट्र राज्यास लागू करताना कलम (२) च्या खंड (७) मधील “ बांबू, खोड, खुरटी झाडे आणि वेत ” हे शब्द वगळण्यात येतील.

के. शंकरनारायणन्,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

विकास चंद्र रस्तोगी,
राज्यपाल यांचे सचिव